

1940

D E C E M B E R

Kiáltó Szó

SZERKESZTI:
Dr TAVASZY
SÁNDOR

T A R T A L O M

Kádár Géza : Kik nyerik karácsony ajándékát ?
„IGY SZÓL AZ ÚR.“ Dósa Albert : Neked is
szól az intelem. — Sipos Géza : Az ifjúsági
munkák számbavétele és kilátásai. — Nagy
András : A református egyetemi hallgatók lelki
gondozása. — László Dezső : Gyülekezetszer-
vezés a visszacsatolás után. — Dobos Károly :
Az anyaországi református ifjúsági munka
multja és jelene. — HIREINK.

Legújabb kiadványok:

Barth Károly és Barth Henrik: Szempontok a Szentlélekről szóló tanhoz.

Fordította: Kozma Tibor. „Ifjú Erdély“ kiadása. 90 oldal. Ára 2. — P.

Kálvin János: Magyarázata Máté, Márk és

Lukács összhangba hozott evangéliumához. Fordította: Rábold Gusztáv. A Synoptikus evangéliumokról szóló Kálvin-Kommentár II. kötete most jelent meg. Ára 6.— P. — Kaphatók még: Kommentár Timótheus I—II-höz (korlátolt példányszámban). Ára 4.— P. Kommentár a Synoptikusokhoz, I. kötet. Ára 6.— P.

Kádár Géza: Ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Temetési beszédek. Szerző kiadása. 170 oldal. Ára 6.— P.

Debreczeni László: A mi művészetünk.

(Fatornyos hazából.) „Ifjú Erdély“ kiadása, 130 oldal, több, mint 50 illusztrációval. Ára 3. — P. Egyszerűbb kiadás ára 2.— P.

Dr. Horváth Jenő: Képek a külmisszióból. „Egyház és Misszió“ kiadása. Ára 20 fillér.

Modersohn—Kádár: Meg kell-e még egyszer keresztelkednem? II. kiadás. „Egyház és Misszió“. Ára 50 fillér.

Molnár Károly: A magyar biblia és Károlyi Gáspár. Ref. Könyvtár 75. sz. Ára 40 f.

Vásárhelyi János: Számadás. Tanulmányok, cikkek, előadások, 240 oldal. Ára 7.— P.

A szórványmunka elvi és gyakorlati kérdései
Szerkesztette Dr. Imre Lajos. Ára 1.— P.

Debreczeni István: A Biblia nőalakjai.

Ára 3 Pengő 50 fillér.

Debreczeni István: Sírjátok a sírókkal.

Temetési beszédek és imádságok. II. kötet. 3 50 P.

Debreczeni István: Kicsoda ez? Egyházi beszédek. Ára 5 P.

Nagy Zoltán: A hegyi beszéd. Elmélkedések és vallomások. Ára 2 P.

Vitéz Csia Lajos: Utolsó napok. (A Jelenések Könyvéből.) Ára 1.50 P.

Megrendelhetők az Ifjú Erdély Iratterjesztésénél, Kolozsvár.

(Református Theologia.)

KIÁLTÓ SZÓ

SZERKESZTI: DR. TAVASZY SÁNDOR // FŐMUNKATÁRSÁK: BIRÓ SÁNDOR ÉS LÁSZLÓ DEZSŐ.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: KOLOZSVÁR, HITLER ADOLF-TÉR. (REF. THEOLOGIA.)

Kéziratok, előfizetési díjak ide küldendők. — Előfizetési díja félévre 50 Lel, egész évre 100 Lel.

XIV. ÉVFOLYAM

1940 DECEMBER

12. SZÁM.

Bejegyezve a kolozsvári Törvényszéknél 1507/1938, 27. folyó számmal.

Kik nyerik karácsony ajándékát?

A karácsonyi előkészület napjait éljük. Nagyok és kicsinyek szorgos munkával akarják megkészíteni szeretetük ajándékát. Valóban csudálatos az a teljesítmény, amit az emberi szeretet e napokban felmutat. Csudálatos az a figyelem, gyöngéség, találékonyság, kedvesség és jóakarát, amit embertársaival szemben megbizonyít. Azt akarja, hogy mindenkit részesítsen meleg ünnepi hangulatban, mindenki számára vigyen karácsonyi örömet. Ennek a nemes szándéknak beszédes kifejezője a „mindenki karácsonyfája” amit újabban nagyvárosok utcáin, piacain állítanak fel olyanok számára, akiknek otthon nincsen karácsonyfájuk és karácsonyi örömük. Az emberi szeretet bár minden felebarátnak óhajtana karácsonyi ajándékot szerezni, mégis olyan sok ember marad karácsonyi öröm nélkül, olyan sok ház marad hideg és üres tovább is, mert nem tölthette be a szeretet melegsége.

Mire emlékeztet ez a tény? Arra, hogy az ember minden jóakarata sem képes elérni mindekihez, hogy az emberek minden szeretetének sincs elég ereje arra, hogy minden embert karácsonyi ajándékban részesítsen. A csudálatosan gazdag emberi szeretet is korlátolt és erőtlén.

Csak az Isten szeretete korlátlan és mindenható. Csak Isten örök szeretete

tud elérni mindenkihez, csak Isten szeretete tud adni karácsonyi ajándékot minden embernek, boldogító, nagy, szent és „kimondhatatlan ajándékot”. A karácsonyi evangélium éppen annak a bizonyosága, hogy Isten ezt meg is akarja adni minden embernek.

Milyen különös, hogy Isten bár mindenkit meg akar ajándékozni szeretetével, mégis olyan sok emberhez még sem jut el az Isten szeretetének ajándéka, olyan sok szív üres marad, karácsonyi öröm nélkül. Mi az oka ennek?

Ennek a szomorú igazságnak az az oka, hogy Isten, mint a fenti ige mondja: *az éhezöket tölti be javakkal.* Éhezünk kell az Ő szeretete után; óhajtozni, keresni kell az Ő lelki ajándékait. Akinek nincs étvágya, hiába van előtte a terített asztal; mivel nem veszi magához a táplálékot, elsorvad lassan az élete, még ha különben az ételek halmaza veszi is körül. Isten megkészítette számunkra és rendelkezésünkre bocsátotta lelki áldásainak teljességét, de ha nem vágyunk azok után, ha lelkünk nem éhezi az Ő lelki javait, akkor ünnepelhetjük bár a nagy ünnepeket az ősi hagyományos szokások között, járhatunk bár rendszeresen a templomba, részt vehetünk bár hűségesen összejöveteleken, konferenciákon, ahol a kegyelmi ajándékok bősége tárul az éhezö lelkek elé, de mi mégis üresen

távoznak azokról. Míg minket érintetlenül hagy a kegyelem ajándékokkal gazdagon terített asztala, addig mások, akik talán éppen mellettünk ültek, meggazdagodva, megerősödve, benső emberükben megszentelődve, vidám reménységben örvendezve viszik magukkal Isten szeretetének ajándékát, mert éhező lelküket betöltötte javaival. Rajtuk valósult meg az Úr szava: „Boldogok akik éheznek és szomjuznak az igazságot, mert ők megelégtettek.”

A karácsonyi evangélium az éhezőknek, a lelki szegényeknek isteni üzenet. Szegényes istállóban, szegény emberek között született a Megváltó. Csak az Isten után éhező emberek nyerik a Karácsony ajándékát.

A gazdagokat üresen küldi el. Nem a földi kincsek gazdagjairól van szó, hanem azokról, akik lelkük állapotát tartják gazdagnak; akik önhittén a maguk jóságában, igazságában, kifogástalan jellemükben bizakodnak és ezért közönyössek az Úr dolgai iránt; akik elfogultan olyan gazdagoknak képzelik magukat a világi műveltség javaiban, hogy nem vágnak Istenországának kincsei után; akik tehát magukat annyira meg vannak elégedve, hogy isteni kegyelemre bűnbocsánatra, szabadításra, megváltásra nincs szükségük; akik erényeik, jószándékaik, bölcsességük tudatában felette képzelik magukat azoknak az isteni ígéreknek, amelyek a bűnösöket hívják megtérésre, az eljövendő Krisztus útjának egyengetésére. Az ilyen önmagukban jó és tökéletes, biztos és gazdag lelkek nem is várnak az Úrtól semmit, de nem is nyerik a Karácsony ajándékát, az ilyenek szive üres marad, ezek egykor koldus szegényen roskadnak bele a halálba.

A kegyelemre éhező, az Isten szeretetét sóvárgó, az önmagában szegény embert ellenben a jóságos Isten maga ajándékozta meg örökkévaló javakkal, nem azokért a cselekedetekért, amelyeket mi cselekedtünk, hanem az Ő ingyen jóvoltából és irgalmasságából, az értünk született, s minket megtartó Jézus Krisztu-

sunk által, hogy az Ő kegyelméből megigazulván, örökösök legyünk az örök élet reménysége szerint. (Titus 3: 4 - 7). Eyek így soha el nem muló karácsonyi ajándékot nyernek

Az Istennek pedig legyen hála az Ő kimondhatatlan ajándékáért!

Kolozsvár

Kádár Géza.

„IGY SZÓL AZ ÚR”

Neked is szól az intelem.

Máté III. 3/c. Készítsétek az Úrnak útját és egyengessétek meg az Ő ösvényeit.

Régen, gyermekkorunkban tanultuk ennek az Igének háttérét képező történetet a azóta többször hallottunk predikációt róla, olvastuk bibliaórán s ezért vannak emberek, akiknek az unalomig elég volt ebből az intelemből. Pedig figyelmeztető, felrázó hang a jelen emberének a számára is. Eszünkbe juttatja azt az időt, amikor mindegyre bele kiáltottak a próféták ennek a bűnös világnak a süket fülébe. Keresztelő János, a nagy látnok fordul korához e szavakkal, hogy vegye észre a világ a Megváltó közeledését és azt a veszedelmet is, amelyet a megérkezése órája fog jelenteni azoknak, akik számadást nem tartanak, akik meg nem üresítik szívüket minden bűntől, egyszerűen, akik készületlenül lesznek ama a napon.

A prófécia beteljesedett, Krisztus eljött, evangéliumára tanította az embereket, a Lélek erejével formálta a világot, — a világ átment nagy tragédiákon és boldog tapasztalásokon egyaránt. Mindenki látott dicsőséget és megaláztatást, életet és halált, amikből mind komoly tanúságokat lehetett volna leszűrni a jövőre. a jelen számára, — de az embernek nem kellett a tanúság, nem kell az újból megismétlődő figyelmeztetés sem. Azt mondja a modern ember: mit mélázzak ilyen régi és kegyes eseményeken, — mi szükség van ezeknek az avas szavaknak újból és újból való elismételésére, amikor van a mának annyi szociális, nemzeti, politikai kérdése, amelyeknek a megoldása nem szenvedhet egyetlen nap halasztást sem. Az Igéből azonban kiolvasható, hogy nem volt, nincsen és nem is lesz az embernek soha fontosabb kérdése mint az, hogy: — kicsoda nekem Krisztus, — mit jelent számomra, — hogyan várom Őt, — hogyan készítem útját és készülök magam is az Ő visszajövetelére?

Ha ezek a kérdések határoznák meg egészen halálos komolysággal az életnek minden igyekezetét, célkitűzését, akkor nem lenne annyi izléstelen nyelvtögtetés ember és ember, nemzet és nemzet között, nem heverne annyi érték romokban, nem csatagolna annyi ország és otthon nélküli ember a világon. Ezek a szomorú és elijesztő valóságok mind azt igazolják, hogy a legelső és legfontosabb kérdésünk, a Krisztussal szembeni viszonyunk nincsen még rendezve. Vagyis Krisztus számunkra nem jött el az első karácsonykor és bennünk ma sincs készület az Ő visszajövetelére nézve.

Ez a század minden modernségével, eredményeivel egy igazi boldog korszak lehetne, ha az eredmények felhasználásában, az élet különböző viszonylataiban tanúsítandó magatartásunkban az nyilvánulna meg, hogy a mi életünk felett Ő a Krisztus és hozzá igazodik az egész életünk.

Mindent keresünk, mindent várunk, csak épen Krisztust nem. Készen vagyunk bárminek az elfogadására, csak Krisztus találta akkor is az embert és fogja találni ma is az embert teljes készületlenségben, a bűnnek megszokot hétköznapi ruhájában. Ez pedig azért van, mert az egész élet kifelé néz és nem befelé; elég egy kis siker, elég egy kis meggazdagodás és a legnagyobb

tragédiánk, ha ezeken csalódás ér. Sokat jár eszünk szobrokon, ünnepléseken, de amikor az igazi ünnepet kell megülni, amikor arra kell komolyan felkészülnünk halaszthatatlanul fontos dolgaink akadnak, vagy már halálosan kifáradtunk egy olyan küzdelemben, amelyre gőg, hiúság sok istentelenség indított fel. De különben is fölöslegesnek tartunk minden készületet, mert a megszokott bűneinkkel együtt tartjuk magunkat egészen kifogástalanoknak, felkészülteknek.

Ha százszor és ezerszer hallottuk már, ha unjuk is ennek az Igének az intelmét, ne méltatlankodjunk, mert nekünk szól. Nem érkezett téves címre a benne foglalt üzenet, mert van elég bűnünk, van ami felett elgondolkozzunk. Különösen ma, amikor annyi feladat előtt állunk, amikor e világnak szörnyű zürzavarából is annak lesz kimenetele, akit felkészültsége megtart a küzdelemben.

Egy nagy városnak a tűzoltósága felkészülve, éjjel nappal ébrenlétben, hibátlanul működő felszereléssel várja a hívó szót, hogy indulhasson mentésre. Ilyen készütségben kell várnunk nekünk is a hozzánk visszajövő Krisztust és kell, hogy minden akadálytól mentessé tegyük az Ő hozzánk vezető útját. Ámen. Dósa Albert.

Az ifjúsági munkák számbavétele és kilátásai.

1. Ifjúsági munkáinkat Erdélyben az utolsó másfél év alatti a passzivitás jellemezte. Ez a passzivitás sokszor a hatóság állandó kellemetlenkedései miatt való kényszerű szünetet, — de sokszor az illetékes vezetők külső okok által indokoltak vélt semmittevését takarta.

A mai napig igen nehéz számbavenni az erdélyi református egyház ifjúsági munkáit. Statisztikák ugyan részben már készültek de a valósággal való egybevetés lehetősége még hiányzik. Így pl. tudjuk, hogy a nyilvántartott 279 IKE-csoportból (6228 ifjú) 61 csoport (1515 taggal) maradt a határokon túl és 218 jött vissza; de hogy ezek közül a visszajött csoportok közül mennyi kezdett már hozzá a munkához, azt nem tudjuk. Még kevésbé van arról tudomásunk, hogy a Románia területén maradt IKE és Leányszövetséges csoportok egyáltalán munkálkodhatnak-e?

Statisztikai adatok helyett így az itteni munka számbavételénél inkább azt nézhetjük meg, hogy milyen munkát végeztek a legutóbbi időkben az erdélyi ifjúsági mozgalmak?

A Leányszövetségnek 1938-ban szinte 3000, a munkában rendszeresen és pontosan résztvevő tagja volt. Udvarhely- és Maros-megyékben volt legélénkebb a munka. 51 csoport mintegy 1000 leánnyal maradt most a határokon túl. Köztük több a legjobb csoportok közül. Munkájuk a legutolsó években főképp a hit öntudatosítására és az egymással való személyes kapcsolatok fenntartására vonatkozott. Az egymás közötti levelezés terén elnöknőjük járt elől a jó példával. Ébren tartják mindig a sáfárság gondolatát is. A Regátban úgy kezdenek dolgozni, hogy 1936-ban önként megy le egyik leányszövetségi tag Ploeshti-be lakó rokonához,

csak hogy bekapcsolódhassék a regáti misszió munkájába. Az ilthoniak adományokkal, imádsággal segítik.

Sok csecsemővédelmi tanfolyamot rendeztek leányaink. Vezetőkre nagy szükség lett volna, de a vezetőképzés itt is, mint a fiú-munkánál lehetetlenné vált.

Igyekeztek sok konferenciát tartani (három év alatt 2656 leány volt konferencián), foglalkoztak a falvak egészségügyével. 230 vasárnapi iskolai vezető volt leányszövetséges. 11 Lydiakör indult meg cselédlányok bőzött a LSz. vezetésével.

Most nehezen indul a munka. 12 nagyobb városból az utazóitkártnő csak 7-ben látott újrainduló munkát.

Az Ifjúsági Keresztyén Egyesületre vonatkozó adatokat már közöltük fentebb. Munkájuk utóbb még gátlottabb volt, mint a leányoké, hiszen a nagyobb fiúk állandóan katonáskodtak (volt, akit 4-5 éven át sem engedtek haza!), a csoportok összejövele pedig a hatóság szemében gyanúsabb volt, mint a leányoké. Talán csak a magyar jellegű városokban volt zavartalanabb a munka.

Az egységes irányítást a kiadott bibliaköri vezérfonalak határozták meg, éppúgy, mint a LSz.-nél. Legtöbb helyen valamilyen formában tudott csak működni az önképzőkör is. Sok helyen, egyre apadóbban, a műkedvelő előadásoknak is volt helye. A novemberi és virágvasárnapi körüli imahetek megrendezése legtöbb helyen az IKE munkája. Összetartásukat és összetartozásukat a legutóbbi időkig súlyos akadályoktól vissza nem riadó konferenciázások is biztosították.

Önképzőköreiket művelődést elősegítő dolgok, — nagy titokban irodalomtörténet és történelem tanulmányozása töltötték be tartalommal. Vasárnapi iskolát sok helyen, de a leányokénál kisebb számban vezettek. Az

egyes egyházak sokmindenben találtak segítséget a mozgékony, szolgálatkész ifjúságban.

Ahol a mozgási lehetőség annyira-amennyire megvolt: a legutóbbi és legnehezebb időkben is otthonok épültek, vagy legalább is otthonok építése kezdődött meg.

Ha röviden is, de külön meg kell emlékeznünk a *Főiskolás IKE* munkájáról, amely valamivel nagyobb területen és részben zavartalanabban dolgozhatott. Belső munkája sokszor visszaszorult a bibliórágig; helyisége nem volt, sem pénze: de azért nem mondott le se a regáli, sem a szöványmisszió munkájáról. A legutolsó évben Temesváron és Jászvásáron (Iasi) is megalakult volt a Főiskolás IKE. A kolozsvári munka külön lelkipásztori fizetés-rész terhé is hordozta s egy ideig önálló intézisteszteleteket tartott tagjai részére. Karácsonyestéi a diákság elismerten nagyszabású találkozási alkalmak voltak. Idén nyáron ennek a csoportnak sikertörténetét Isten segítségével konferenciát tartania, 100 résztvevővel.

Az *anyaországi* az ifjúsági munkák hatalmasabb méretűek, ha nem is olyan egységesek, mint Erdélyben.

A két leghatalmasabb mozgalom: a KIE és KLE (Ker. Ifj. Egyesület és Ker. Leány Egyesület), valamint a SDG (Soli Deo Gloria-Szövetség) foglalja magába az ifjúság legnagyobb részét. Sajnos nem együtt, hanem külön-külön. Emellett a KIE és KLE csak ágaikban reformátusok, ami az erdélyi munka összekapcsolódását velük részben megakadályozza.

A KIE-nek mintegy 18.000 ezer tagja van; konferenciákon néha 1000 ifjú is résztvesz. Külön táborhelyük: Dunavecse, egy kis sziget a Duna közepén. Sorozatos konferenciáik igen áldásosak. Munkáik nagyszabásúak, terveik még nagyobbak. Tanonc-otthonaik a többiek mintái. Testvéri szeretettel és támogatással állottak s állanak munkánk mellett.

A SDG református egyházi alakulat. Míg a KIE tagjainak legnagyobb része földműves és iparos-kereskedő, addig a SDG inkább közép- és felsőiskolások diákok között dolgozik. Mintegy 400 tagot számlál. Nevezetesen diákszociális munkái: van diák-otthona, menzája stb. Külön táborhelye a balatonszárszói üdültábor. Testvéri támogatásuk sok áldást jelentett különösen az erdélyi főiskolásoknak.

2. Ha ifjúsági munkáink számbavétele darabos és nagyon is vázlatzerű volt, még nehezebb e munkák kilátásairól beszélni.

Istennek hála: lehetőség van. De nem lehet látni: van-e lélek?! Az utóbbi, vagy ha jobban tetszik: első hónapok zürzavara még nem tisztult el, sőt sok helyen csak növekedett. Faluhelyeken a petróleum hiánya igen gátolja a csak este folyható munkát. De a lelki mécsken is sok helyen hiányzik az olaj. A vezetők idejét, erejét lekötő a sokféle más munka s ugyanakkor az ifjúság érdeklődve fordul a sok új egyesület, eszme, gondolat, világnézet kavargó zürzavara felé.

Az új életre kapó munka pár helyen már áttörte a rabság gátjait és szép lendülettel halad előre. Ds pl. új otthon szentelt; sok-sok betölt egyesületben felpezsdült az új élet. De már téli konferenciák rendezésére nehéz nagyon helyet találni...

Mindenesetre megmaradt a minden bajt átvészelt kicsiny mag a legtöbb helyen. Remélhetőleg van bennük életcsira. Láttuk a gyűjtőtáborokban is, hogy az odakerülő IKÉ-s fiúk hogyan keresték meg a kapcsolatot a közeli többi IKÉ-ekkel; hogy toborozták össze istentiszteletekre az embereket, állítottak be könyvtárt, rendezték meg az imahetet. Sajnos, a kenyér- és állásnélkültség súlyos gondja miatt sokan nem kapcsolódhatnak bele a munkába. A régi tagok közül is éppen a legjobbak panaszkodnak az elhelyezkedés, munkaalalom lehetetlenségére.

Nagy előny és áldás az, hogy anyaországi testvéreink elsőrendű feladatuknak látják a velünk való kapcsolatokat azonnali felvételét és minél szilárdabbá tételét. A KIE országos gyűlésére meghívta az IKE egész vezetőségét és bár pár pontban voltak ellentétek, a

kapcsolatok remélhetőleg hamarosan megszilárdulhatnak. Az egyes csoportok munkáit összekapcsolni akaró ökümenikus mozgalomba örömmel vesznek részt az erdélyiek és királyhágómellékiek. Diákmunkánk a SDG felé igyekszik kiépíteni kapcsolatait.

Részben munkánk elismerésének számít, hogy az IKE-munka buzgó végzői közül hárman jutottak be Erdély képviselői közé. Így rájuk is számíthatunk minden megmozdulásunkban.

Az előttünk álló tél sok-sok nyomorúságával talán mégis talaja lehet egy tavaszra s főképpen nyárra kibontakozó komolyabb, lelkibb IKE és LSz. munkának. Legtöbb helyen csendes készülés, de pár helyen már megkezdett komoly munka mutatja ezt. Nem is lehet halásabb és a magyar jövő számára is áldottabb feladata lelkipásztorainknak, mint az, hogy ifjúságunkat ezekben az időkben felkarolják és öntudatosan beállítsák ifjúsági munkáinkba. Többet ér ez minden gazdasági vagy politikai szervezkedésnél. Mert ez azokat is megoldja, — de csak az nem old meg semmit.

Isten kegyelme utat nyitott szabadabb keretű, szélesebbkörű munkára. Szabadon látogathatjuk nyáron a nagy anyaországbeli táborokat; ha Isten is úgy akarja Kolozsváron lesz a KIE nagy, országos nyári konferenciája. De ifjúsági munkánk jövője mégis Isten felé fordul, imádkozni tudó, Krisztust ismerő vezetőkön fordul meg. Ifjúsági munkánk is adventi időket és Krisztust várja.

Sipos Géza.

Babos Sándor kérése. *A japán-német és japán-orosz helyzet új alakulása következtében gyorsabban és biztosabban jönnek mostanában a levelek Mandzsuria-ból. Így december 14-én, nem egészen egy hónapi út után érkezeti címünkre Babos Sándornak egy hosszú, kedves levele.*

A levél legfontosabb része azt a hírt közli, hogy a skociai misszió valószínűleg hamarosan teljesen megszűnik. A helyzet azonban csak akkor lesz lehetőtlenné a Babos-család részére, ha idejekorán nem tudja átvenni a Magyar Református Külmisszió Szövetség s missziói munka ama terhé, amelyet eddig a skót testvéreink hordoztak. Erre azonban van mód, s tudomásunk szerint ezt a segítséget a legkomolyabb formában meg is akarják adni anyaországbeli testvéreink. Babos Sándor különben Egyházunk vezetőit is megkereste már ebben az ügyben.

Missziójuknak semmi nagyobb akadálya nincs, de igen sok utazással, dologgal jár Babos munkája. — Elküldte misszionáriusunk feleségének és két szép gyermekének pár kis képét is a levélben. Irja, hogy kínaiul már egészen jól beszél a kis Sándorka, mert hát azt „könnyebb megtanulni”, — de remélhetőleg magyarul is jól fog beszélni, mire szabadságuk ideje elérkezik.

Ez a levél felébreszti bennünk a gondolatot: mostanában gondolunk-e misszióinkra; teszünk-e valamit annak támogatására?! A külmissziói konferencia elmaradása és a perselyek elhelyezésének és összegyűjtésének akadálya, meg az új helyzet sok új kérdése sokakban hátraszorította a misszió iránt érzett felelősséget. Pedig ennek az Isten által fogságunk idején adott drága tehernak most még drágábbnak és könnyebbnek kell lennie számunkra.

Kezdjük el újra a külmisszió barátainak összehívását, a missziói adományok beszédését, missziói összejöveteleket, ünnepélyeket, istentiszteletek tartását. Rendeljük meg a „Hajnai”-t, amelyhez most könnyen hozzá lehet jutni (címe: Budapest IX. Kálvin-tér 8.). Érdeklődjünk a sok új külmissziói kiadvány felől Irjunk Baboséknak; küldhetünk is nekik pl. könyv-félet. Indítsuk újra meg a használt bélyegegyűjtését. Sajnáltuk. el anyaországbeli testvéreink ügyes módszereit, — tegyünk meg mindent, csak ne aludjunk, mert az álom halál, a Krisztus ügyének szolgálatát pedig élet és megtartatás.

Sipos Géza.

A református egyetemi hallgatók lelki gondozása.

A lelkigondozást Isten az egyházra bízta azzal a céllal, hogy az egyház úgy is mint a világban élő szervezet, úgy is mint üdvösségre választott, kegyelemigéretből élők lelki közössége, megkeresse és megtalálja az utat minden lélekhez, akiket Isten magának jegyzett el, vigye és tudtul adja ezeknek Isten örömmüzenetét, de egyuttal megmutassa az Istenhez vezető egyetlen helyes utat minden lélek számára. Az egyházba tartozók minden időben a tanítvány szerepét töltik be az ötezrek megvendégelésénél, vagy a juhok és bárányok legeltetésénél. Egyik kezükkel veszik Istentől az ő javait, a másik kezükkel tovább adják. Amit Isten az emberekkel és az embereken el akar végezni, azt az egyház, illetve az ő választottaival végezteti el, adva erre a Szent Lélek ajándékát aszerint, hogy kinek milyen feladatok szánt.

Az egyház földi szervezetének minden kötelessége mellett is félre nem tehető feladata, hogy külsőleg számbavegye a maga munkaterületét és megszervezze a munka emberi lehetőségeit. Ezt a parancsot nem jólfelfogott érdekek igazolja és teszi feltétlenné, hanem a bűnösökért, a választottakért viaskodó Szent Lélek Isten. Az egyház nem is válogathat azok között, akiket lelki gondozásban részesítsen, mert ezeket Isten eleve adja az egyháznak. A keresztség szákramentumának felvétele a figyelmeztető jel az egyház részére, hogy kiket kell lelki gondozásban részesítenie. Itt is kezdődik ez a súlyos felelőssége az egyháznak és feladata, mert ebben a gondozó munkában lesz a földi egyház Isten országának tanújává, kegyelemigéretből élő testvérek közösségévé, egy nyájává, melyből egyetlen bárány sem hiányozhat.

Az egyes egyházközségekben vagy gyülekezetekben minden egyes tag megkapja azt a lelki gondozást, amire Isten parancsa és a saját igényei szerint szüksége van. Sőt a *nemet* és *kort* figyelembe vevő munkaprogram áll minden egyházközségnek rendelkezésére, hogy a lelkigondozást egészen az Isten igéje alapján végezhesse és egyuttal minden egyháztag megtalálja az őt megillető lelki gondozást.

Az egyetemi illetve a főiskolai hallgatók mindenike valamelyik anyagyülekezetből szakadt ki és nincs abban a helyzetben, hogy az egyetemi város valamelyik református gyülekezetében megtalálja természetesen azt a lelki gondozást, melyre most éppúgy szüksége van, mint élete bármely más szakában és amely emberileg és az egyház nevelői felelőségét tekintve, ebben az átmeneti életkorban döntő jelentőségű. És az egyetemi városban való tartózkodása sem állandó, az esztendő jó hányadát meg nem határozható helyen tölti, néhány év múlva pedig

oly környezetbe és helyzetbe kerül, ahol saját magának kell vállalnia már nem a gondozott, hanem a gondozó szerepét. Ezt az átmeneti és előkészítő munkát nem lehet magánszorgalomból végezni, de nincs módjában sem a egyházközségnek, sem az egyetemnek, sem semmiféle főiskolának önmagában erre az ifjúságot felkészíteni, a teológiát kivéve, legfeljebb evangéliumi egyesületek keretein belül fordulhat elő esetlegesen az, hogy a főiskolás ifjúság olyan lelkigondozásban részesüljön, mely egyuttal az ifjakat lelkigondozókká nevelhetné.

Az első tehát az, hogy a főiskolás református hallgatók oly lelki közösséget találjanak, vagy közösségbe tömörüljenek, ha ez a közösség mozgalom alakjában is jelentkezik, mely közösség szervezetiileg és lelkileg beletartozik az egyház életébe. Nem lehet teljes, vagy egész egyházi életet élő közösség külsőleg, de mint lelki közösség, mindazon javakban részesülnie kell, melyeket Isten az ő választottainak az egyházban nyújt. Isten a részeknek, rétegeknek is ugyanazt a *fiúságot*, bűnbocsánatot és örökéletet biztosítja, mint azoknak, akik földi életüket teljes egészében egy egyházközség történeti keretében élik le. Tehát a főiskolás hallgatósnak átmenetisége ellenére is lelki közösséggé, az egyház jegyeit magán viselő egységgé kell lennie, hogy lelkileg gondozható legyen.

Erre az egységre több okból van szüksége.

1. Az egyetemi, illetve a főiskolai ifjúság nem egy intézetben, nem egy internátusban nyert elhelyezést, hanem több diákotthonban, a város különböző pontjain, kisebb csoportokban, olykor magánosan. Ezeknek a lakóhelyeknek a számontartása adminisztratívve lehet és szükséges, de nem elegendő, mert az legfeljebb az intézeti, vagy talán a hatósági nyilvántartást teszi lehetővé. A lelkigondozást ez a nyilvántartás külsőleg elősegítheti, de nem pótolja.

2. A különböző helyeken intézetekben és magánházaknál lakó fiatal testvéreink oly hatásosnak vannak természetesen, vagy esetlegesen kitéve, melyek természetes következményei a lelkületben, életstílusban, gondolkozásban, egyéni adottságokban s nem utolsó esetben a hit szerint egymástól elütő együttlétnek. Az ifjú lélek az idegenben ott érzi magát valamennyire otthon, ha újra megtalálhatja azokat a külső kereteket és a belső életet jellemző légkört, melyben addig is élt. Így, szétszórva, ki van téve sokszor nem ellenőrizhető tömegmozgalmak sodráinak, még mielőtt módjában volna öntudatosan és személyesen dönteni és állásfoglalását meghatározni. A tömeghangulat pedig a lelkigondozásnak éppen a fonákja. Ennél csak egy rohszabb van, az, ha oly magatartásra kényszerítünk egy fiatal embert, mely

lelkének, vagy hitének megtagadásával együtt jár. De ki van téve elszigetelten, magára hagyatva a társadalmi nevelés oly önkéntelen hatásainak, melyeknek fájdalmas következményeit élete végéig érezni fogja.

3. De hárhoz lakjanak ifjaink, az intenzív lelkigondozás hiányát katasztrófálisan lelki életükben sínylik meg. Nem elég valamilyen lelkigondozás, hanem valóban a Szent Lélek Isten által indított, vezetett, ellenőrzött és önfeláldozó, céltudatos, a testvéri és baráti élet kívánalmait magán viselő lelkigondozó meg nem lankadó munkájára van szükség. A keresés, a másokért való gyötrődés, a saját élete árán is mentő indulat nyeri azt a jutalmat, hogy mielőtt kopogtatna a lelkeken, Isten Lelke már kinyitotta számára az ajtót még a legközönyösebb szívbe is. Mert a szétszórtságban, vagy a nem egy csoportban élő fiatal emberek életének legnagyobb veszedelme a bűn és a vele való állandó közelharc. A bűn intenzív lelkigondozást végez ifjaink között, mert mindenüvé elkíséri és mindenütt állásfoglalásra bírja őket, ahova egy fiatal élet eljuthat. A bűn még ott is ott van és hatalmában képes tartani a lelkeket, ahol Isten követi: a lelkigondozó résen áll, mert a lelkigondozó is bűnös; de mi történik akkor, ha fiainkra reá szabadjul a Kísértő és nincs. aki a megkísértett Jézusra emlékeztessen. Vannak gazdasági, társadalmi, politikai, sőt kuitúrális tényezők is, melyekben a bűn prepotens és predomináns szerepet tölt be, mert a bűnt a törvény maga védi.

És most gondoljunk arra, hogy ez az ifjúság, mint minden ifjúság, mihamar, mint értelmiségi réteg, mihamar megérdemelt állomáshelyére, munkaterületére lép, vezető és döntő szerephez jut. Azt az életet fogja képviselni és becsületesen meghonosítani, amelyet elsajátított, magáraöltött egyetemi éve alatt. Szerephez jut az évekkel ezelőtt elhagyott anyagyülekezetben, mértékadó tényezője lesz új környezetének. Mindent a legjobbhiשמűséggel vállal és végez. Visszatükrözi azt az életet, melyet az egyetemi városban élt. Hogy ez az életformáló tevékenység milyen módon, milyen célok szemelött tartásával hat, az sem az egyháznak, sem Istennek, sem a magyar társadalomnak nem mindegy.

Ha azonban az egyetemi ifjúság Isten igéje által meghatározott lelkigondozásban részesül, maga is lelkigondozóvá nevelkedik. Hogy ez nem dőre reménység, arra biztosíték ugyan csak Isten Szent Lelke, mert ezt a reá nevelést tulajdonképpen ő végzi. Már itt, az egyetemi évek alatt bekapcsolódik a lelkigondozói munkaközösségbe és tényezője lesz annak a tevékenységnek, mely által az ifjúság maga magát is pásztorolja. Már most megbízatást nyer Istentől arra, hogy Isten üzenetét elvigye öntudatlan, vagy alvó diáktestvéreihez és kézenfogva őket, visszavezesse az élet igazi Urá-

hoz. Néhány év mulva pedig megérkezve élet-hivatása helyére, megsokszorozza az életalakító lelkigondozói szolgálatot, vagy megindítja, kipótolja, az adott helyzet szerint. Mert mindaddig, amíg az egyetemen nevelkedő értelmiség nem látja meg a jelentőségét a lelkigondozói munkának, amíg azt becsülni nem tudja, amíg a református lelkigondozók társtalanul állanak és az értelmiség résztvevő magatartása által igazolást nem nyernek, addig semmiféle társadalmi, gazdasági, kulturális tevékenység, sem népmóntás, sem nemzetmentés nem kapja meg a maga egységét s nemcsak az értelmiség munkája és vélt eredményei tűnnek el népünk arcúlatáról. hanem megértetlenül és társtalanul hámlik le a magyar életről, minden megrázkodtatásnál, maga a magyar értelmiség is. Azt a gyülekezeti életet, melyben a falu különböző pászmákon működő művelt vezetői együttműködhetnek, itt kell elkezdeni, nem egymás hivatásának lebecsülésével. hanem testvéri kézfogással, a különböző szolgálatok evangéliumi összehangolásával. A falvaknak nincs szükségük a tőle távol és nélküle termett világnézetekre, hanem oly lelkigondozásra, mely a nép lelkét Isten igéjének meghallására érzékenyen tartja. Ha a református egyetemi ifjúság együtt, a közös cél érdekében készül erre a számunkra sorsdöntő munkára, megbecsülést fog nyerni minden foglalkozási ág, mert minden foglalkozási ág csak Isten igéje nyomán találja meg azt a népi táptalajt, melybe aztán gyökeret is ereszthet. Mintahogy az emberi gondolatok csak az Isten gondolatai által nyitott utakon tudnak behatolni az ember szellemi életébe, így még a legönzetlenebb szolgálat is csak Istennek való szolgálat nyomán nyer bebocsátást és megbecsülést a népi életben. Hitelt szerezni szolgálatunknak csak Isten igéjével lehet.

Ezt az előkészületet minden református egyetemi, illetve főiskolai hallgató abban a közösségben kezdheti el és gyakorolhatja, amely Főiskolás Ifjúsági Keresztyén Egyesület néven 1921 tavasza óta megvan és mint az egyház ifjúsági munkájának egyik időálló alakulata. mozgalmá ma is minden szolgálni akaró református egyetemi hallgatót testvéri szívvel vár. Lelkigondozásba vesz, hogy lelkigondozóvá tegyen, mert éppen ez a rendeltetése, küldetése. Ez az alakulat hivatott arra, hogy tűzhelye legyen a főiskolás lelki, egyházi életnek.

Két nagy követelményt támaszt ez az egyesület a reformátussággal szemben. Az egyik követelmény már többször kifejezett kérés és az egyházhhoz, mint testhez, anyához szól: A főiskolás reformátusságnak állandó lelkigondozóra van szüksége. Az egyetemen tanuló reformátusok száma csaknem ezer (1000). Testes gyülekezet, melyet nem lehet pásztor nélkül hagyni. A 300 lelkes gyülekezetek már anyagyülekezetek számba mennek és ha komolyan veszük a 300 lelket, több munkát ad, mint

amennyit el tudunk végezni. Az egyház meg fogja találni, minden reménységünk meg van erre, az útját és módját annak, hogy az egyetemi ifjúság lelkigondozását a tényleges helyzetnek és szükségnek megfelelőleg ellássa. A kolozsvári egyetemen a hitbeli és nyelvi tarkaság tényével hovatovább mindinkább számolni kell az egyháznak is, de a közoktatásügyi kormányzatnak is. Nemcsak egyházi érdek, mert nem lehet kizárólag egyházi érdek, hogy az egyetemi és főiskolai ifjúság lelkigondozása rendezve legyen. De a református egyháznak életkérdése, hogy a főiskolákról kikerülő értelmiség milyen lelki felkészültséggel lép be a református gyülekezetekbe és a református egyház egyetemébe. Ennek a kérdésnek a megnyugtató megoldásától függ az, hogy a református férfitársadalom számarányának megfelelőleg komolyan bekapcsolódik a lelki egyházat építő munkába, vagy megmarad ezentul is nagy tömegeiben passzívnak, semlegesnek, vagy benevolus auditoroknak, vagy éppen közönyösnek, és sorsdöntő percekben télennek. A lelki munka értékelésének illetve leértékelésének megfogalmazása éppen a férfitársadalom hamis egyház és lélek-szemléletének köszönhető. Ezért vesztette el az értelmiség a kapcsolatát éppen azzal a néppel, melyből kevés kivétellel maga is származik. Ezt a férfitársadalmat a kisebbségi élet sem törte meg vak tévedésében; az áldott és számos kivételeket a lelkigondozás hozta be az egyházba rudasnak és élharcosnak.

A másik nagy követelmény az, hogy a már végzett főiskolai hallgatók, akik különböző őrhelyein a magyar életnek állami hivatalokban vagy szabad pályákon kenyérhez és szolgálathoz jutnak, vállaljanak felelősséget ifjú utódaikért. Nem csak arra kell gondolnunk, hogy a romantikus vendiák eszmét ápoljuk és ethikailag nemesítsük, hanem tegyük lelki gondná

és egyúttal anyagi gondjaink közé vegyük felelősségül is az egyetemi ifjúság gondját. Továbbá, tekintse magát a magyar református értelmiség a magyar egyetem munkatársának az ifjúság szellemi, erkölcsi támogatásában, társadalmi életében. Ez nem nehéz, ha végiggondoljuk, hogy ez az önkéntes szolgálat értelmiségünk javára is jótékonyan visszahat, de kilendít abból a közönyből is, melyben lassan elárvulunk és emberek között élve, elveszítjük mégis a való élettel való kapcsolatunkat. Ennek a nagy testvéri bekapcsolódásnak a kiindulása adva van gyermekeinkben, hiszen a legtöbb szülőnek van valakije a kolozsvári egyetemen, vagy valamelyik egyetemünkön. A lelkigondozás táplálás, és ha a rendszeres tápláltatás kimarad, vagy tetszés szerint történik, vagy kifulladásos magánvállalkozás és nem egyetemes gondja a magyar református társadalomnak, ifjaink lelkét azok a tényezők fogják öntudatlanul vagy kegyetlen öntudatossággal eltorzítani, melyek a mi életünket is csődbe juttathatják. De lemaradunk a küzdőtérrel is és nem élharcosai leszünk az erdélyi életnek, akiket érdemes meghallgatni, számbavenni és életnyilvánulásainkat utánozni, hanem nyomorult másolói leszünk egy idegen életstílusnak.

A református egyetemi hallgatók lelkigondozásának megoldásától függ a református egyház életműve, ható képessége, alakítóereje a közeljövőben, hiszen a Szent Lélek munkájának érvényre jutása ez, mert a lelkigondozás nem ambíciója az egyháznak, hanem Isten parancsolt kötelessége. De e parancs teljesítésétől függ a magyar társadalom lelkisége a közeljövőben, mint ahogy az a múltban az erdélyi szellemi, erkölcsi, társadalmi, gazdasági és politikai életet döntően meghatározta és az egész magyar életet nélkülözhetetlen fermentumokkal látta el.

Nagy András.

Gyülekezetszervezés a visszacsatolás után.

I.

Református felfogás szerint a gyülekezetet Krisztus élő testének kell tekintetünk. A gyülekezet, mint Krisztus élő teste, az igaz hitet felébresztő és megerősítő Szentlélek munkája által szerveződik és épül. Ilyen felfogás szerint a gyülekezet, mint szervezet, nem organizáció, hanem organizmus.

Minden gyülekezeti szervező munkának a fenti alapelvekből kell kiindulnia és arra kell tekintenie, hogy az egyházat lényegében Krisztus építi. Ez a tétel azonban nem zárja ki az emberi megfontoláson, józanságon és célszerűségi szempontokon fölépítő emberi egyházszervező munkát. Krisztus a hitből fakadó emberi munkát is felhasználja saját testének építésére. Sőt egyenesen azt kell mondanunk, hogy a hívő

egyháztagnak embermivoltának teljes kifejtésével kell az anyaszentegyház szervezését legjobb lelkiismerete szerint szakadatlanul végeznie.

A mi egyházunk *népegyház*. Ez a tény azt jelenti, hogy az egyházat a legszélesebb értelemben vesszük, s ebből kifolyólag szervező munkánkat az egyház legöntudatlanabb tagjaira is kiterjesztjük. A mi gyülekezetszervezési feladatunk nem azonos a szektákéval, akik megelégszenek azzal, ha egy-egy polgári községben néhány „hívő“-t zárt csoportba szervezhetnek. A mi gyülekezetszervezésünk: népszervezés.

Ma nagyon sokan azt mondják, hogy az öntudatos egyházi népszervezés a *nemzeti élet szétszervezését* jelenti. Egyre-másra halljuk a hangzatos liberális jelszót, hogy nem kell fele-

kezeti ellentéteket támasztani, véget ért a kisebbségi élet, tehát az egyháznak nincsen semmi szervezeti jelentősége. Ezzel szemben éppen nemzeti szempontból is ki kell emelnünk a komoly és öntudatos egyházi szervezkedés egységesítő jelentőségét. Maga Hóman Bálint, a magyar kultuszminister mondotta Kolozsvárott, hogy az egyházi szervezkedés nem centrifugális, hanem igenis centripetális erő a nemzet életében. Föltesszük a kérdést, hogy az egyházakon kívül hol találkozhatik egymással minden zavaró körülmény nélkül a politikai pártokba, gazdasági és társadalmi érdekcsoportokba szétszervezett magyar nemzet? A felelet egyszerű: sehol! Az ijesztő módon szétszervezett és egyre jobban atomizálódó magyar életben, Istennek hála, még mindig találkozási lehetőséget ad, egységesítő erőt jelent a négy történelmi magyar egyház. Minél hangosabban indul meg Erdélyszerte a politikai pártok és társadalmi alakulatok szétszervező munkája, annál erőteljesebben kell a magyar egyházaknak a hozzájuk tartozókat minden más korlát fölött megszervezni. Hangsúlyozzuk, hogy ezt nemcsak az egyház, hanem a nemzet érdeke is megkívánja. Jaj lesz ennek a nemzetnek, ha egyházai a különböző pártokba, csoportokba, érdekközösségekbe tömörített népet nem tudják testvérként összefogni.

Világosan kell látnunk, hogy egyre erőteljesebben szervezkedő *egyházak között* élünk. Az északerdélyi román egyházak rövidesen ismét munkába kezdenek, s ott fogják folytatni életüket, ahol 1918-ban elhagyták. A kisebbségi évek alatt a román egyházak az állam hatalmas védelme alatt szervezési munkát alig végeztek. Szerintük erre nem is volt szükség, hiszen azonosak voltak az állammal. Ebből az előnyös helyzetből következett, hogy a szekták alaposan megbontották a falusi román gyülekezeteket. Ennek az állapotnak vége van. A római katolikus egyház ereje mindig szervezetében van. Számos jelét látjuk annak, hogy az anyaországi nagy római katolikus szervezetek öntudatos szervezőket és agitátorokat küldöttek be Erdélybe, s azok a városokon és a Székelyföldön máris számos tanfolyamot tartottak és propagandautat tettek. Az elmúlt évek alatt az unitárius egyház Erdély legtöbb városában önálló gyülekezetet szervezett és új templomot épített. A statisztikák azt mutatják, hogy főleg városokon többen tértek ki a mi egyházunkból, mint amennyien hozzánk áttérnek.

Számolnunk kell azzal a ténnyel, hogy a meginduló *magyar* politikai, társadalmi és gazdasági *szervezkedés* nagyon sok hívünk előtt fogja az egyházi szervezkedés jelentőségét elhomályosítani és nagyon sok hívünknek az idejét fogja túlon túl igénybe venni.

Ehhez a sok külső nehézséghez vegyük hozzá a *belső nehézségeket*. Az igaz, hogy asszonyainknak a nőszövetségekben való megszerve-

zése példamutató módon megtörtént, a férfiszövetség szervezésében azonban alig tettük meg a kezdeményező lépéseket. Az egyház erejét pedig a férfiak jelentik. Most, hogy az anyaországi gyülekezetek férfijaival egyre több alkalmunk van találkozni, megcségyenülve látjuk a mi református férfaink öntudatlanságát és szervezetlenségét. Sokszor kell felkiáltanunk: hol vannak a férfiak?! Ifjúsági szervezeteinknek java része az elmúlt két-három esztendő alatt teljesen megbénult. Gyülekezeti vezetőink belefáradtak a szörnyű küzdelembe és egyre halogtatják a céltudatos munka újra való megkezdését. A gyülekezeti hivatalnokokon kívül alig egy-két olyan munkása van egyházkerületünknek, akiknek semmi más feladata nincs, mint az egyházi szervező munka végzése. Megdöbben az ember, amikor azt látja, hogy a többi egyházak milyen sok öntudatosan kiképzett egyházi szervezővel és mozgékony egyházi szervezettel rendelkeznek.

Szabad országban szabad egyházként élünk, tehát semmi tőlünk független külső akadályja sincs gyülekezetszervező munkánknak. Ha ehhez a munkához a lesürgősebben, legöntudatosabban és leghatározottabban neki nem fogunk, semmi mentségünk sem lesz, sem az Isten, sem a történelem ítélőszéke előtt.

II.

Melyek a mi gyülekezetszervezésünk legfontosabb *szempontjai*?

Mi minden egyházzervező munkánkat azért végezzük, hogy a híveket a szervezés által minél szorosabb kapcsolatba hozzuk *Krisztussal* és *egymással*. Emellett a belső szempont mellett nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy az egyházunk sajátos kulturális és nemzeti közösség is, tehát az egyház nemzeti és kulturális közösségében azokat is erősen kell tartanunk, akikben még nem vált élővé a hit. A helyzet az, hogy a más egyházak és a nem egyházi mozgalmak éppen azokat a tagokat tépik le egyházunk testéről, akik még csak az egyház *külsőbb* keretei közé épültek bele.

Mi az egyházat *gyülekezetekben* szervezzük meg. Semmit sem ér az a református szervezkedés, amelyik nem a maga gyülekezetében, egyháztagságában akarja a híveket megerősíteni. Mi soha sem utánozhatjuk a római egyháznak azokat a mozgalmait, amelyek az egyháztagek bizonyos rétegét a gyülekezeti élettől függetlenül szervezik meg. A külön férfi-, nő-, ifju- és gyermekszervezeteknek is csak akkor van létjoga, ha az illetőket mindenek előtt saját gyülekezetük igazabb tagjává teszik.

A református egyház sohasem oszolhat a vezetőik és vezetettek élesen különvált csoportjává. Mi az egyetemes papság elve alapján állva, minden munkánkkal arra törekszünk, hogy híveinket munkarakész és munkás *egyháztagokká* tegyük.

Az igaz, hogy a református egyház a gyülekezetekben él, de az egyház össze is fogja a különböző gyülekezeteket. Az igaz, hogy egyházunk megújulása a gyülekezetek megújulásán keresztül történik, de a gyülekezeteket éppen megújulásuk érdekében sohasem szabad egymástól elszakítani. A gyülekezetben egyik tag újítja a másikat, a nagy egyházi közösségben egyik gyülekezet példáján és hitén keresztül épül a másik.

III.

A tényleges gyülekezetszervező munkában abból kell kiindulni, hogy gyülekezetünk, akár mennyi bűnnel és nehézséggel küzd is, Isten bűnbocsájtó kegyelme folytán úgy, amint van, már egyház: az Úr Jézus Krisztus teste. Gyülekezetünk tehát nem „missziói terület”, nem olyan darabja a földnek, mint azok az országok, ahová még nem plántálódott el az egyház. Első lépésünk épen az, hogy a gyülekezetet az evangélium hirdetése és a szent szakramentumok kiszolgáltatása által, az egyház minden munkájá keresztül arról győzzük meg, hogy ő nem a maga kiválósága, hanem Krisztus kegyelme folytán minden megkeresztelt tagjával együtt valóságos egyházat alkot. Olyan munkarendet kell a gyülekezetben megállapítani, amelyen keresztül a gyülekezet minden tagja minél gyakrabban kénytelen legyen tudomásul venni, hogy őt számon tarják s hozzá az evangéliumot elviszik. Az az „ideológia”, amely a gyülekezet tagjait közösséggé teszi, az evangéliumnak hitvallásunkban kifejezett summája. Annál erőteljesebb a gyülekezeti szervezet, minél többen, minél nagyobb hittel vallják magukénak az egyház hitvallását. Az egyházi szervezet a jól megszervezett gyülekezetben nemcsak az istentiszteleteken és vallásórakon hirdeti az evangéliumot azoknak, akik oda elmennek, hanem arról is gondoskodik, hogy az egyház munkáiba el nem járó tagok se kerülhessék el az evangélium üzenetét. A mi eddigi belmisszióink inkább kevés egyénre és nem a nép nagy tömegeire tekintett. Az egyéni és tömegmunka nem ellentéte, hanem kiegészítője egymásnak. Ez eddigi szűkkörű belmissziói szervezeteink felhasználásával meg kell indítanunk a legszélesebb keretű népmissziót. Mindent meg kell tennünk azért, hogy még a legnagyobb gyülekezetekben is évente többször találkozzék az evangélium szóban, vagy írásban való hirdetésével minden gyülekezeti tag.

A gyülekezeti szervező munka legelső sorban a gyülekezet hivatalos munkásainak, a lelkipásztoroknak, tanítóknak és presbitereknek a munkája. Azokat, akik az egyház hivatalos munkásai közül erre a munkára nem hajlandók, meg kell fosztani hivataluktól. Ha ha az egyház hivatalos munkásokat választ, s azok a munkások önként vállalják a munkát és élnek munkájuk jutalmából, akkor a munkát meg kell tőlük kö-

vetelni. Ez a követelés Krisztus igénye és jaj annak az egyházi felsőbb hatóságnak, amelyik ennek az igénynek nem szerez érvényt. Az a meggyőződésünk, hogy egyházunk hivatalos munkásai készen állanak az új helyzetben kibontakozó új szervezési feladatokra és nincsen messze az az idő, amikor soha nem látott erőteljességgel fog kibontakozni a református gyülekezetszervező munka.

A gyülekezetszervező munkában nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a gyülekezetben, ifjak, férfiak és nők élnek együtt. Helyes, ha a gyülekezetnek különböző nemű és koru tagjait külön gondozásban is részesítjük, de az ilyen külön szervezetek között a legszorosabb egységet kell megteremteni. Ennek két útja van az egyházban. Egyfelől a gyülekezet nagy közössége, másfelől a család szűkebb köre tartja össze a különböző koru és nemű tagokat. A gyülekezeti összefogó munka a presbitérium kezébe van letéve. A család csak akkor tudja ezt az összefogó munkát elvégezni, ha egyvallású és azt az egy vallást öntudatosan éli is. Az a véleményünk, hogy egyházunkban a legsürgősebben neki kell kezdeni a családok evangélizálásának, rendszeres látogatásának, mert különben az új helyzetben meginduló római katolikus reverzális követeléssel, új esketési kísérletekkel szemben nem tudunk eredményesen megállani.

A református egyházat nem elég csak a hitben, a hitépítés igényében megszervezni. A hitnek cselekedetekkel kell önmagát igazolnia. Nagyon sok hívünket azért veszítettük el, vagy nem tudtuk szervezesebben hozzákapcsolni a gyülekezeti élethez, mivel nem tudtuk nekik megadni azt, amire a testnek szüksége van. Az evangéliumi és reformátori gyülekezetekben szervezett diakónusi hivatalok voltak. Ezeket keresztül az egyház csodálatosan szép jeleit adta annak, hogy egy nem beszédben áll Isten országa. Tagadhatatlan, hogy gyülekezeteinkben egyre erőteljesebben folyik a szeretetszolgálat, az utóbbi években létrejött diakonissza intézetünk, de gyülekezeti munkát végző diakonisszáink és diakónusaink alig vannak, s a gyülekezetekre váró súlyos segítő munkáknak csekély hányadát tudja a legtöbb gyülekezet elvégezni. Ezen a téren kettős szervezési feladat előtt állunk. Egyfelől létre kell hoznunk azokat a szervezeteket, amelyek a szükségben levők megsegítéséhez szükséges anyagi javakat összegyűjtik és így szolgálati lehetőséget adnak minden élő egyháztagnak, másfelől főleg nagyobb gyülekezetekben a legsürgősebben be kell állítanunk a gyülekezeti diakónusi, vagy diakonisszai hivatalt.

A mellettünk élő egyházak hatalmas jeleit mutatják annak, hogy a rájuk bízott hivek minden szellemi igényéről a maguk sajátos szellemének megfelelően gondoskodnak. A római egyház a legáltalánosabb kérdésekkel foglalkozó

népszerű és magasabb igényeket kielégítő füzetekkel izléses könyvekkel és vaskos kötetekkel bizonyítja, hogy az egyház minden fiának a legszélesebb körű szellemi irányítást akarja nyújtani. Mialatt pl. Kolozsvárott már számos általános kérdésekkel foglalkozó római katolikus és unitárius előadás hangzott el, mi ezen a téren még semmit sem tettünk az utóbbi hónapok alatt.

Az a szervező munka, amely ránk vár, nem új feladat: a református egyház lényegéből önként következik, Mindig is végezte az egyház, mert ha nem végezte volna, nem maradhatott volna meg. A régi feladathoz új erőszesztesedésre, új felkészülésre van szükség. Ez az igénytelen írás ezt a kettős célt akarta szolgálni!

László Dezső

Az anyaországi ref. ifjúsági munka multja és jelene.

Amikor azt akarjuk felvázolni, hogy az anyaországban, vagyis a világháború után megcsonkított trianoni Magyarországon, hogyan alakult és fejlődött a református ifjúsági munkák sorsa és helyzete; szólanunk kell a gyülekezeti fiú munkáról, a református diák-munkáról és a gyülekezeti leánymunkáról.

A református KIE munka.

Mint ismeretes, 1883-ban indult el Budapesten a KIE Világszövetség kezdeményezésére az első KIE munka. 1909-ig szervezet nélkül. Attól kezdve egy darabig, mint Református Ifjúsági Egyesület (RIE) majd a világháború alatt már mint KIE elnevezéssel. A magyar KIE mozgalom első lelkesítő fizetett titkára is református lelkesítő kongruával segítve mintegy a református egyház egyik külső munkása, dolgozott.

Bibliás református ifjúsági munka, az iskolát elhagyó falusi földműves, városi iparos és kereskedő ifjúsággal törődés ezekben az esztendőkből — azt mondhatjuk — egyáltalán nem volt. Néhány felvidéki gyülekezetben élt ugyan s ma is él az ifjúság vasárnap délutáni templomi „benmarasztása”, amikor a lelkipásztor külön foglalkozik az ifjúsággal. Ez azonban igen ritka jelenség.

Azt mondhatjuk, hogy 1883 től kezdve néhány buzgó szív hordozza a Keresztény Ifjúsági Egyesületi munka keretében az iskolán kívüli ifjúság lelki gondozásáért a felelősséget. Sokszor az ifjúsági munkások szava csak pusztában elhangzó szó volt. A racionalizmus hatása alatt elcségyesedett egyházi életben nem sok talaja volt az evangéliumi ifjúsági munkának. — Mégis Isten a KIE mozgalom hűségese fátylahordozása által vetette el hazánkban az evangéliumi ifjúsági munka magvait.

A világháború után Isten kegyelméből ébredezni kezdett a református anyaszentegyház. Különösen a „Kálvinista Szemle c. egyházi lap volt zászló bontogatója a megújuló református egyházi életnek. Ez a lap igyekezett tisztázni sok elintézetlen kérdést egyházi életünkben. Többek között azt a nagy kérdést hogy az éledő egyházban az ugynevezett „missziói munkákat” kinél kötelessége végezni. A hivatalos egyházi kereteken kívül belügyminiszteri alapszabállyal működő belmissziói munkát végző egyesületeknek-e vagy pedig magának a hivatalos református egyháznak.

A harc az egyházas és hitvallásos állásfoglalás győzelmével végződött. Ennek első látható jele volt az, hogy az eddig interkonfessionális alapon működő KIE mozgalomban 1926-ban létrejött egy új berendezkedés. Megállapodás történt tekintetben, hogy a KIE mozgalom keretében külön hitvallásos református, evangélikus és külön interkonfessionális munka fog folyni.

Ennek következtében már 1927 őszén hazahívják Amerikából kimondottan református hitvallásos és egyházi ifjúsági munka szervezésére és kiépítésére Dobos Károly lelkesítő. A hivatalos egyház ekkor még csak erkölcsi támogatást nyújt ehhez a munkához, de anyagi támogatást nem. Dr. Sebestyén Jenő teológiai tanár, a Kálvinista Szemle szerkesztőjének közbenjárására azonban a holland szigorú református ifjúsági mozgalom

ajánlja fel ehhez a munkához anyagi támogatását. Dobos Károlyt körútra hívják, gyűjtést rendeznek a magyarországi hitvallásos református ifjúsági munka támogatására s 5 éven át fizetik a magyarországi református ifjúsági titkárt. Közben az Egyetemes Konvent is felügyel az eredményes munkára s a holland segély megszüntével egyre komolyabb anyagi támogatásban részesíti azt. illetve annak munkásait.

1929-ben a lelkesítő ifjúsági titkár mellé egy földműves ifjú, Kovács Péter személyében földműves ifjúsági titkárt állít be a konvent s ezzel nagy mértékben halad előre a református ifjúsági munka, mert egyszerre népszerűvé lesz a Ref.-KIE munka földműves ifjúságunk között is. Amikor „csizmás” ember kezdte vinni földműves ifjúságunkhoz az ifjúsági munkát, akkor bizalommal fogadta azt el, mint az ő munkáját s meggyökeredezett a munka olyan helyeken is, ahol a „nadrágos ember” nem tudott elérni évek hosszú során át semmi eredményt.

1933-ban azután az Egyetemes Konvent a KIE Szövetséggel megállapodást létesített, a Református KIE munkát a magáénak nyilvánította, átvette munkásaival együtt, kidolgozta az egyházba beépített református ifjúsági munka országos szervezetét (megtalálható az 1933—34. évi Belmissziói Útmutatóban). Lényege ennek az, hogy a Református KIE munka csak nevében egyesület, de jogilag nem, hanem az új egyházi törvények értelmében az egyházi autonómia keretén belül működő belmissziói egyesület. A név csak a munkamódszert, a négyes programmunkát jelenti. A Református KIE k Szövetsége, mint külön autonóm egyházi ifjúsági szövetség kapcsolódik be a Magyar KIE Szövetségbe, hogy annak kebelén belül bizonyos kérdésekben együttműködjen az evangélikus és interkonfessionális ifjúsági munkával. Közös vezetői lapjuk van, közösen megtartják az imahetet, közös a budapesti KIE-házuk, közös képviselőjük van a kormány és a világszövetség felé.

Viszont a Református KIE munka teljesen símul a helyi gyülekezet, az egyházmegyei, egyházkerületi és országos egyházi élet belmissziói munkájához. Külön hitvallásos egyházi Vezetői Könyvei vannak, melyeket az Egyetemes Egyház jelentetett meg a Belmissziói Útmutatóban, külön hitvallásos ifjúsági lapja van 1931 óta, a „Református Ifjúság”.

Szervezetileg pedig úgy épül fel a református fiú ifjúsági munka, hogy a helyi gyülekezetben úgy szerepel, mint a gyülekezet fiú ifjúsági munkájában a pesbiterium felügyelete alatt. Az egyházmegyében a belmissziói bizottság egyik tagja, mint „egyházmegyei ifjúsági megbízott” tartja kezében az egyházmegye ifjúsági munkáját. Az egyházmegyét földrajzi helyzet szerin: több körzetre osztják s mindegyik körzet élén egy „ifjúsági körzetgazda” áll. A körzetgazdák és az ifjúsági megbízott alkotják az „egyházmegyei ifjúsági bizottságot”. Ez a bizottság évi gyűlésén megtárgyalja az egyházmegyei ifjúsági munka helyzetét, megcsinálja az ifjúsági munka évi programját. Minderről a missziói bizottság útján jelentést tesznek az egyházmegyei gyűlésnek s az ott elhatározott programot végrehajtják. Minden évben

minden körzetben körzeti ifjúsági konferenciákat tartanak, időnként egyházmegyei ifjúsági vezetőképző napokat, téli és nyári táborokat s a körzetgazdák ellenőrző és segítő látogatásban részesítik a gyülekezetek ifjúsági munkáit.

Az egyházkerületi missziói bizottság egyik tagja, mint „egyházkerületi ifjúsági megbízott” fogja össze az egyes egyházmegyei ifjúsági megbízottait s velük tartja kezében a kerület ifjúsági munkáit, visz kerületi gyűlés elé tartozó ifjúsági kérdéseket, akciókat az egyházkerületi gyűlés elé a kerületi missziói bizottság útján. Ezek is évi egy gyűlést tartanak.

Efelett áll az Egyetemes Konvent „ifjúsági albizottsága”, a konventi missziói bizottság keretében. Ennek négy tagját a konvent delegálja, négyet az egyházkerületek küldenek (egyházkerületi ifjúsági megbízottak), négyet közösen hívnak be a református ifjúsági munka továbbfejlesztése szempontjából szükséges egyénekből. Ezen a testületen keresztül mennek a konventi intézkedést igénylő ügyek a konvent gyűlése elé.

Jelenleg a Dunántúli és Dunamelléki egyházkerületekben teljesen kiépült az egyházmegyei és egyházkerületi ifjúsági munka, a Tiszántúli kerületben még csak részben s legkevesebb épült még ki a Tiszamelléki egyházkerületekben. Az azonban megállapítható, hogy az ifjúsági munkának ez az egyházi élethez és szervezethez simuló decentralizálása nagymértékben előnyére válik az iskolán kívüli ifjúság lelkipáncszozó munkájának.

A református diákmunka.

Az önálló, hitvallásos református ifjúsági munka 1921-ben indult útnak a Soli Deo Gloria református diák baráti szövetség, majd, pár év múlva, Református Diák Szövetség formájában.

Ezáltal a diákmunkában is végbement az a folyamat, hogy a confessionális munka külön szervezkedett az interconfessionális diákmunkától.

Ennek a diákmunkának éveken át megoldatlan volt az egyetemes világ keresztyén diákmunkához való viszonya és a hivatalos református egyházhoz való viszonya. Előbb a református KIE felé keresett bekapcsolódást a világ keresztyén ifjúsági munkába, másfelől a MEKDESZ-en keresztül. A végén a MEKDESZ-szel kapcsolatban történt meg ez a bekapcsolódás, úgy azonban, hogy a Református KIE-munkával is szoros elvi kapcsolatot és a lehetőségek szerinti munkaközöséget igyekeztek fenntartani.

1934 körül a hivatalos egyházzal is rendeződött viszonyuk, amikor is az egyetemes egyház elismerte munkájukat, mint az egyetemes egyház diákmunkáját, lelkész munkásai alkalmazását, fizetését vállalta. Meghagyta azonban nagymértékben autonómiáját, szabad mozgását s jogilag nem építette be a mozgalmát a hivatalos egyházi missziói munkába. Meghagyta ezt részben azért is, mert csonka Magyarországon a diákok közötti evangéliumi ifjúsági munka nem a gyülekezetekben, hanem csak az iskolákban kultuszminiszteri engedély alapján folyhat.

A Soli Deo Gloria református diákmunka jelenleg főiskolás és középiskolás tagozatokban működik.

Jelenleg két nagy elvi kérdés foglalkoztatja a református diákmunkát: hogyan hozhatná az iskolába kényszerült diákmunkát közelebb a gyülekezetekhez, másfelől hogyan hozhatná a diákmunkát közelebb a nem diák ifjúság közötti munkához. Ugyanis nem diák ifjúsági munkáinknak igen nagy szüksége van tanult veze-

tőkre, akik szintén hasonló evangéliumi ifjúsági munkából nőttek ki.

A RIM munka.

Hogy a református gyülekezet egysége megkívánja azt, hogy a különböző református ifjúsági munkák is találkozzanak' együttműködjenek, egymást segítve s együtt a megelégedő gyülekezeteket segítve; ennek adott kifejezést a RIM gondolat. 1936-ban az egyetemes konvent jóváhagyta a diákmunkának azt a kérdését, hogy kerestessék meg a módja és mikéntje annak, miképpen kooperálhatnának a református diák és nem diák munkák egymással. Ettől kezdve, sőt már előbb el is indultak a "testvériség konferenciák" diák és nem diák ifjúság részére, országos RIM nap István király 900-os jubileumi évében s különösen a Felvidék visszatérte alkalmával 1938-ban szökött előre az összefogásnak ez a gondolata. Sok gyülekezetben a diák, fiu és leánymunkák közös ifjúsági „Református Ifjúsági Mozgalmi napot tartottak közös tábor, a roznyói ifjúsági tábor felépítésére Kiadták közösen a „Kis Magyar Daloskönyvet”. Mert hiszen a három református ifjúsági munka a közös kiadványok terén is sokkal többet érhet el, mintha ugyanazt mindegyik külön-külön adná ki.

Az elmúlt évtizedekben ugyais az evangéliumi diákmunkából kikerült ifjak nem épültek be folytatólagosan a gyülekezet munkáiba néhány kivételtől eltekintve. Pedig erre van szükség, hogy minden ifjúsági munka odasegítse úgy a diák, mint a nem diák ifjúságot, hogy az ifjúsági munka nem öncél, hanem csak előkészítő iskola a felnőtt, a krisztusi református, megújult egyháztagságra. A református fiu, leány és diákmunka összefogásának és együttesen az anyaszentegyház életébe ömlésének nagy kérdése hatalmas erővel ragadta meg a református ifjúsági munkák vezetőit és tagjait s ennek a nagy gondolatnak kivitelezése ma is állandóan folyamatban van.

A református leánymunka.

Legutoljára történt meg, 1938-ban a református leánymunka egyházasítása. Az egyetemes konvent a Református KIE-munka mintájára beépítette a református leánymunkát is az egyetemes egyház missziói munkájába s beállította ennek munkását Kis B. Juliska tanítónő személyében. Ez a munka fs mint a helyi gyülekezet leánymunkája szerepel, minden belügyminiszteri alapszabály nélkül; mint egyházi belmissziói egyesület. Egyházmegyei, kerületi és országos szerve most van kiépülőben. Vezetői vezérfonalait az Egyetemes Konvent adja ki, munkáját a konventi missziói bizottság veszi számon s ez is irányítja. Mint külön Református Leányszövetség kapcsolódik bele a Magyar Keresztyén Leányegyesületi Szövetségbe s a világ-leányszövetségbe. Ennek módzatai konkrét formában még csak ezután fognak kibontakozni.

Budapest, 1940 december 14.

Dobos Károly,
református lelkész,
volt orsz. ifj. titkár.

H I R E I N K

A Református Országos Zsinat letárgyalta és elfogadta az „erdélyi törvényjavaslatot”. — Szerdán délelőtt folytatta ülését a Református Országos Zsinat, az egyház parlamentje, Ravasz László dr. püspök és Balogh Jenő dr. főgondnok, titkos tanácsosok elnöklésével. Sz. Kun Béla dr. debreceni egyetemi tanár jelentette, hogy a zsinat egyházalkotmányi bizottsága, a megboldogult Darányi Kálmán helyébe, új elnökévé Puky Endre dr. közigazgatási bírósági elnököt választotta meg. R. Vozdry Aladár dr. jegyzőként adott elő.

Sz. Kun Béla professzor a továbbiakban mint előadó ismertette „A Magyarországhoz visszacsatolt keleti és erdélyi területeken fennálló református egyházi önkormányzati testületeknek a magyarországi református egyház többi részével ismét egyesítéséről” szóló törvénytervezetet. A reménység — mondotta az ősz egyházjogász előadói beszédében — nem csal meg bennünket.

Most visszakerül hozzánk az eredeti magyarországi egyházi szervezet ötödik egyházkerülete is: az erdélyi, márpedig sokszorosan megvan az okunk, hogy erre a területre és magyarságára büszkéek legyünk. A magyar szabadságnak és a magyar evangéliumi gondolatnak ezek a területek és magyarjaik mindig erős bástyái voltak, itt ma is a reformátusság a vezetős szerep, a visszalért magyarok között a reformátusok vannak viszonylagos többségben. Csodálatos kultúrát termelt az erdélyi magyar reformátusság és ez a lélek egyforma szeretettel terjesztette a kultúrát másvallású és másnemzetiségű állampolgárok között is. (Helyeslés.) Ezen a területen biztosították a világon szinte elsőnek a vallás szabad gyakorlatát, ezt a törvényt a magyarság jogalkotói szelleme, szabadságszeretete és felvilágosodottsága hozta létre. (Hangos tetszés.) Hangsúlyozta Kun professzor: technikai oka van csupán annak, hogy a keleti és erdélyi országrészek zsinati képviselői csak a későbbi ülésorozatokban vehetnek részt. Így vezetge megindulhangú beszédét a magyar reformátusság nagy jogtudósa: Ime, — „A hegyek eltávoznak, a halmok megrendülnek, de az Úr irtalma fölünk el nem távozik”... A zsinat a törvényjavaslatot általánosságban elfogadta ezután, majd Farkasfalvi Farkas Géza tiszán-ineni főgondnok szólt.

Tasnády Nagy András dr. budapesti egyházmezei gondnok, Házelnök, majd Gönczy Béla vésztői lelkipásztor, Kováts J. István dr. dunamelléki lelkesítőjegyző és Jékely-Aprily Lajos budapesti leánygimnáziumi igazgató tettek különböző stílusú javaslatokat.

Balogh Jenő dr. a világi elnöki székéből megállapította, hogy a dákóromán történelmi túlzásokkal szemben a magyar tudományosság az utóbbi évtizedekben a külfölddel is megismertette a valódi álláspontot: Erdély mindig magyar föld volt, egyéb felfogás nem igazolható s a tények cáfolják meg. (Zajos kiáltások: Ez igaz!) A törvényjavaslat ünnepi bevezetésében többi közt ezt a nyilatkozatot tette a Református Országos Zsinat:

— A magyarországi református egyház mély alázattal ad hálát a Gondviselő Isten újból tapasztalt kegyelméért, amellyel meghallgatva a magyarok buzgó könyörgését, e nép és ez egyház vér és lélek szerint való hű fiának dicsőséges országát idején az ősi haza elszakított területeiből megint jelentős részt visszaadott azoknak, akik az Ő ajándékából ezer éven át voltak boldog tulajdonosai. Megemlékezik arról, hogy az egykori erdélyi fejedelemség Magyarország keleti részével együtt a magyar nemzet szabadságszerető szellemének erős kifejtője és a keresztény egyházak között a testvéri együttélésnek a világtörténelemben egyik első megteremtője és útmutatója volt. Rendületlenül bízik abban, hogy az ott hagyományos evangéliumi keresztényen öntudat változatlanul él és erejéből a kétévizedes elnyomás alatt semmit sem veszített. Minden időkre megörökítésül: nagy megbecsüléssel iktatja törvénybe elismerését

az elszakított területek lakóinak a szenvedések közt is megmaradt hűségéért mindnyájuk iránt, különösen pedig a siralmas években a nyomorúság igája alatt szenvedőket vigasztaló és jóútton megtartó áldozatoson hű lelki vezetőik iránt. Végül kifejezi az Isten Igéjéből és Szentlelkétől kapott bizonyosságát, hogy magasztos példáik nyomán az eddigi rendületlen hűség és önfeláldozó szolgálata továbbra sem lankad a sokszoros szeretettel körülvelt testvérekben, akiket a magyarországi református egyház sóvárogva vár haza.

Megállapítja a bevezetés továbbmenően: Az ősi erdélyi egyházkerület és a tiszántúli egyházkerületből elszakított részen alakult királyhágómelléki (később nagyváradinak nevezett) egyházkerület visszacsatolt részein a trianoni határ kényszerűsége miatt létrejött szervezeti elkülönülések megszűnnek és csak a magyarországi református egyház törvényhozásának rendelkezése alapján, attól megszabott mértékkel s attól meghatározott időig állnak fenn, ez időpont bekövetkeztével pedig minden református egyházközség annak az egyházkerületnek joghatósága alá kerül, amelyhez az elszakítás előtt tartozott.

Az 1. § kimondja, hogy az erdélyi egyházkerület részére az 1881-i zsinaton megállapított és az 1891-i, valamint az 1904-i zsinatokon fenntartott külön jogi helyzet a visszatérés után változatlanul fennmarad, de ez a fenntartás az erdélyi egyházkerületnek csakis belülségi autonóm intézésére vonatkozik s a zsinati képviselő választására, az iskolai kormányzatra nézve hozott anyaországi egyházi törvények ezt az egyházkerületet is kötelezik.

A 2. § szerint: A királyhágómelléki egyházkerület visszátér a tiszántúli egyházkerületbe és egyházmezei egyesülnek a tiszántúli egyházkerület azon egyházmezeivel, amelyekhez az elszakítás előtt tartoztak. A 3. §: Az elszakítás után az elszakított területen a magyarországi református egyház jogszabályai alapján hozott egyházi határozat, intézkedés, eljárás a magyarországiakkal egyenlően érvényes s az e területen szabályszerűen kiállított lelkesítő oklevelek éppúgy, mint a négy egyházkerülettől kiállítottak, a magyarországi református egyház egész területén érvényesek. A 4. § az egyetemes konventi tagok közé behívja az erdélyi egyházkerület püspökét, hivatalára nézve legidősebb egyházkerületi főgondnokát és hat képviselőjét; a tiszántúli egyházkerület választott konventi képviselőinek száma 1942. végéig kettővel nő. A zsinat létszámának új meghatározásánál azt is törvénybe iktatta a mai ülés, hogy a tiszántúli egyházkerület zsinati képviselőinek választásában a mostani királyhágómelléki egyházkerületi egyházközségek is résztvesznek. A 7. § az anyaországi jogrendszerbe való végleges visszaolvadás előkészítésére, felerészben az eddigi zsinati tagokból, felerészben az erdélyi és királyhágómelléki gyűléstagokból országos bizottságot alakít. A magyarországi református egyház érvényben levő törvényt a visszacsatolt keleti és erdélyi részekben legkésőbb 1942. január 1-én lépnek hatályba, maga ez a törvény pedig a kormányzói jóváhagyás és megerősítés napját követő hónap első napján.

Egy másik törvényjavaslatban — az 1933. évi 1. egyházi törvénycikk módosításával — kimondotta a zsinat, hogy az egybehívási tizenkét év letelte előtt, üléseit bármikor elnapolhatja s érdekes az a kijelentés, hogy a zsinati elnökség a konvent határozata, vagy három egyházkerület kérelme alapján a zsinatot összehívni köteles.

Határozati javaslatot fogadtak el ezután: felhívja a zsinat az erdélyi egyházkerületet, hogy az alkotmányán 1917. óta esetleg tett változtatásokról jelentést tegyen, a tiszántúli egyházkerület pedig felhatalmazást kapott, hogy a most működő királyhágómelléki egyházkerülettel való megállapodás esetén egyes területekhez vagy intézmények igazgatását a végleges beolvadás előtt is kölcsönös megegyezés útján átvehesse. Megválasztotta a mai ülés az új „országos bizottság” tagjait is, a zsinati elnökség vezetői a bizottságot.

Rövid szünet után a törvényjavaslatok harmadik

olvasását is megtartották. Az elfogadott törvényalkotásokat jóváhagyás és megerősítés végett a *Kormányzó Öfelméltóságához* terjesztik fel. Valószínűleg a *jövő év májusára* hívják össze a zsinat negyedik ülését.

Balogh Jenő dr. világi elnök köszönetet mondott mindazoknak, akik a zsinati tárgyalások előkészítése során — erdélyi helyszíni tárgyalásokkal is — szolgálatot végeztek s a konventi irodának, pontos és fáradhatatlan munkájáért.

Révész Imre dr. püspök kér még szót és feltűnően érdekes kijelentéseket tett:

— Erdély négyszáz év óta élén jár a magyar szellem fejlődésének, de a puritán gondolat és a presbiteri eszme fejlődésének is, őszintén, bátran és a lelkiismeret kényszerítő hatása alatt. És az utolsó harminc esztendőben egyre mélyebbről táplálkozik az a gondolat, hogy az egyház és a misszió egy fogalom: ez a felismerés is a szenvedések terhe alatt nagyra nőtt pálmának, Erdélynek világából terebélyesedett el. A mindennapos áldozat tűzében forrott össze a szenvedés népe, az erdélyi magyarság. A visszatért és a visszanevért részek szenvedésének 22 éves történetére esik tekintetünk — felvillan előttünk újból Erdély, a „titokzatos szó” — mint a költő Áprily Lajos mondotta —, adjunk hálát, hogy részesei, eszközei, szerszámai lehetünk ennek a boldog visszaölekezésnek és hogy mi most itt együtt nagy emlékek és reményések hatalma alatt állva, kifejezhetjük azt a bizonyosságunkat: ha Isten kegyelmes lesz hozzánk, még ily boldog visszaölekezésnek részesei lehetünk. Hogy ezt ennek az elnökségnek, zsinati vezetőinknek irányításával teheszük, erre a reményünkre kérünk áldást.

Hosszú másodpercekig éljeneztek és tapsoltak a gyűjtőhatású püspöki beszéd után, majd közének és *Ravasz László* püspök-elnök *imája* hangzott el:

— Könyörgünk Hozzád, Atyánk, a visszacsatolt gyülekezetekért, templomokért, a drága népért, hű és szenvedő szolgálóidért, akiket legutóbb is tüzes kemencében próbáltál és most, mint egy *kivirágzott üszköt*, kiszabadítottad és elplántáltad. Maradjon meg rajtunk a Te áldásod, hogy ez az egység, amit itt szereztünk, Te henned maradjon. És buzgógn könyörgünk azokért, akik még mindig a szenvedés vizei mellett ülnek, hegedűiket fűzfákra függesztették és elhal ajkukon az örömondó ének. O, maradj nekik hűségese pásztoruk, vigasztald őket atyai szavaddal, vedd körül hatalmas erőddel... hogy ajkukon újra felzendüljön az ének és mi is bizonyosságot tegyünk arról, hogy a Te népedet nem engeded. Elégled meg e földön a szenvedést. Mélységből, adventi árnyékok között könyörgünk Hozzád, karácsonyi csillag Úra és Istene: szánd meg ezt a világot és add neki a Te békességét...

Muraközy Gyula prédikációja a Reviziós Liga Rothermere-istentiszteletén. Csütörtökön dében, a Kálvin-téri templomban a Magyar Reviziós Liga emlékező és háláadó istentiszteletet tartott, a magyar igazság nagy sajtóapostolának, *Rothermere* lordnak elhunyt alkalmából. A liga országos központja és vidéki tag-egyesületei számos kiküldöttel voltak képviselve, nevesek és névtelenek hódoltak az isteni Gondviselésnek azért, hogy a távoli ország hatalmas fiát annyi önzetlenséggel s kitartással mellénkállította. Közének után *Muraközy Gyula* kálvintéri lelkipásztor prédikált a János evangéliumából vett két vers szerint: „Megismeritek az igazságot és az igazság szabadokká tesz titeket” — „En azért születtem és azért jöttem a világra, hogy bizonyosságot tegyek az igazságról. Mindaz aki az igazságból való, hallgat az én szómra.” Ezeket mondotta az országos nevű igehirdető megkapó beszédében.

Ez a mi összegyülekezésünk egy áldot és vigasztaló temetési liturgia, mert *Rothermere* lord nemcsak a Bermudák korallszigetén fekszik halottnak. Láthatatlan ravatalát itt is felállítottuk, ezen a magyar földön, amely szintén történelmi katasztrófák peremén, millió és millió névtelen áldozat erejével növekedett... Három nagy tanítást ír be minden magyar szívébe ez a halott kéz. *Van igazság a történelemben, a végső győzelem az*

igazságé és az igazságot szolgálni kell. Abban az időben, amikor Európa óriási internáló tábor lett és a napfényt is el akarták venni a legyőzöttektől, egy dúsgazdag angol úr és egyben két elesett fiát gyászoló apa odaállt elalélt nemzetünk mellé. Kitalált propagandakönyv volt számára ez a föld, ez a történelem s amit a két szemével látott, egyetlen óriási vádirat volt a világháborúatani történelem bírái ellen és *Rothermere* lord szava a világ ébredő lelkiismeretének kiáltása lett. Az erkölcsi világrend harsonái szólaltak meg újra felettünk, fölínéztünk az égre és messziről láthatatlan világok üzenete szállott a szívünkre. Újra világos lett, hogy a magyarságnak van egy örök, megölhetetlen igazsága: Istennek terve van ezzel a néppel, van egy örök szándék és rendelés rolunk, van egy megirt történelmi szerep, amit nekünk kel elmondani, egy hősi játék, amit reánk osztottak ki.

A másik jó hír, amit nekünk mondott: az igazság győz. Aranyhegyekért meg nem irta volna országa egyik leggazdagabb embere azt a cikket, amit a világ legszegényebb és akkor legelhagyottabb népéről írt 1927-ben, — s a világ úrai fejcsóválva hallgatták, hogy valaki a világpolitikai színjáték kész szövegébe új gondolatokat ír... *Rothermere* lordnak nem a világpolitika parancsolt, nem az arany, nem is valami személyes kedvtelés volt a mellettünk való kiáltása, hanem egy alázatos megdöbbenés, lovagi hódolat a világ legnagyobb hatalma: az igazság előtt!... De az igazságot szolgálni is kell, bizonyosságot kell tenni róla. Elsősorban idehaza, ezen a földön, mert az egész magyarság élete azon fordul meg, hogyan tudja szolgálni azt az igazságot, amely megszabott útja és hivatása. Az az igazi nemzetmentő, az a hős, aki elolvassa Isten gondolatait a népről és kezdi szolgálni azokat. Legnagyobb történelmi kérdésünk az, hogyan ismerjük meg nemzeti életünk igazságát és hogyan engedelmesséjük ukei! Az a nép, amelyiknek igaza van, erősebb a világ minden hadseregénél, mert a világmindenség mellette áll, az események érette vannak és barátai támadnak. Lehet, hogy leomlik egy álm, amelyet építettünk, ám minden veszteségeink alatt mélyen van egy erős fundamentum és ha odáig elértünk, ott biztosan állunk. Ebben az országban igazság legyen, ez az életmentő parancs — és ennek az országnak igazsága mindig nyilvánvalóbbá legyen! Ismeretlen nemzet, társtalán tag fajoknak és birodalmaknak nagy társadalmában, ó, mennyire érezzük a szükségét annak, hogy minket megismerjenek: mennyi virágnak kellene ráhullni arra az ismeretlen ravatalra, hány százezer kéznek kellene ráhíntenie halálját, hogy észrevegye a világ: ez a nemzet hű és hálás. Bármelyik nemzetből, bármilyen világrészből szeretni tudja azt, aki szereti őt... És most, amikor *Rothermere* lord is immáron ennek a látható világnak ködfátyolán túl, szentől-szembe látja a mozdulatlan és örök valóságot, mi is tekintünk föl arra, Aki azt mondotta magáról: *En vagyok az igazság. Mi tudjuk, hogy a teremtés célja Krisztus, megemlékezünk azokról, akik közöttünk, mellettünk és értünk az Ő követségében jártak, Aki az Út, az Élet és az Igazság...*

Muraközy Gyula végül a magyarság nagy barátjának halhatatlan lelkeért és minden megértő, igaz, önzetlen jóakarónkért fohászodott, megáldotta a gyülekezetet s a Himnuszt énekelték.

A menekültek érdekében a „Hargitváralja” Székely Női Tábor elnöke a következő igen érdekes levelet intézte a miniszterelnök úrhoz:

Nagyméltóságú Miniszterelnök Úr!

A magyarság milliói napról-napra szorongó szívvel figyeli az erdélyi menekültek ezreinek sorsát, kiket *Órománia* és a vissza nem csatolt erdélyi területek juttattak vissza az anyaországba.

Sorsuk a magyar jövő érdekében már a köztudat számára is történelmi követelménnyé vált. Hatalmas eszmei, mozgalmak zajlanak le körülötte a társadalomban a tömegek mély rétegeitől az intellektuális elitig. Az állami apparátus mögött az egész magyar társa-

